

Transpordiamet
Valge tn 4, 11413 Tallinn

Tallinn
15.04.2026

Allkirjastatud digitaalselt

ESITATUD E-POSTI TEEL
priit.sauk@transpordiamet.ee

NOVE

ADVOKAADIBÜROO

Advokaadibüroo NOVE OÜ
Registrikood: 12984303
Kentmanni 4, 10116 Tallinn
Tel: +372 610 8010
nove@nove.ee
www.nove.ee

Andrus Kattel
Arsi Pavelts, PhD
Kristjan Tamm
Veikko Puolakainen
Mari Past
Indrek Niklus
Sten Tikerpe
Mart Parind
Marika Mugur
Heili Püümann

Laura Raadik
Kristiina Koll
Madis Abel
Andra Olm
Liis Kikas
Kaisa Poller
Karolyn Krillo
Maris Vutt, PhD
Krete Hänman
Rainis Loit

NÕUDEKIRI RIKKUMISKANDE KUSTUTAMISEKS

Lp Transpordiameti peadirektor Priit Sauk

Advokaadibüroo NOVE klient on AS Infragate Eesti („**Klient**“), kelle nimel ja palvel esitame käesolevaga Transpordiametile („**Hankija**“) nõudekirja riigihangete registrisse („**RHR**“) tehtud rikkumiskande täielikuks kustutamiseks. Põhjendame oma nõuet täpsemalt allpool.

I ASJAOLUD & KONTEKST

- Hankija sõlmis riigihanke „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine“ (viitenumber 252398, „**Hange**“) tulemusena hankelepingu Kliendiga. Leping on tänaseks täidetud.
- Hankija on RHR-is Hanke andmete juurde märkinud, et (a) Hankija esitas leppetrahvinõude kahel korral ja (b) Klient ei ole Hankija leppetrahvinõuet vaidlustanud. Täpsemalt on RHR-i sisestatud järgmine info (kuvatõmmis RHR-ist):

Ettevõtja poolsed rikkumised, mille tulemusena kohaldati õiguskaitsevahendit:

Jah

Rikkumine:

Maksti leppetrahvi

Rikkumiste selgitus:

08.11.2023 nr 8-1/22-124/23350-1 Lepingu nr 3.2-3/22/1989-1 „Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4 Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti koostamine“ leppetrahvi nõue
Lepingukohase töö osa 4 esitamise tähtaja ületamise eest leppetrahvi (23 328,00 x 0,005 x 0,25)= 29,16 eurot iga viivitatud päeva eest ehk kokku (52 x 29,16)= 1 516,32 eurot, mis moodustab 1,12% Tasust.

22.07.2025 nr 3.2-7/25/12149-1 Lepingu nr 3.2-3/22/1989-1
„Riigitee 15124 Kapu – Rakke – Paasvere km 12,0-14,4
Rakke aleviku lõigu rekonstrueerimise põhiprojekti
koostamine“ leppetrahvi nõue Lepingu kohase töö osa 9
esitamise tähtaja ületamise eest leppetrahvi summas 28160
eurot (291-166=125 päeva x (0,5% x 45056 eurot=225,28
eurot/päevas), mis moodustab 25% Tasust km-ta.

Kas hankija nõue on vaidlustatud: Ei

3. Selline rikkumiskanne on väär nii lepingu- kui riigihankeõiguslikult ning see tekitab Kliendile kestvat ja üha kumuleeruvat kahju. Seetõttu on Klient sunnitud esitama Hankijale ametliku nõude RHR-i sisestatud rikkumiskande kustutamiseks.

II ÕIGUSLIKUD PÕHJENDUSED

4. **Esiteks** ja ilmselgelt on Hankija eksinud seaduse vastu seeläbi, et on vastanud eitavalt küsimusele „kas hankija nõue on vaidlustatud“. Nimelt, pärast seda, kui Hankija esitas 22.07.2025 Kliendile leppetrahvinõude (kiri nr 3.2-7/25/12149-1), esitas Klient Hankijale 06.08.2025 oma vastuskirja, milles oli ühesel positsioonil, et Hankijal ei ole alust nõuda Kliendilt leppetrahvi. Detailsemad selgitused on esitatud vastuskirjas. Seega on Klient leppetrahvinõudele vastu vaieldud ning vastupidist väitev kanne RHR-is on vale.

5. Toonitame, et RHR-is küsitud teave nõude „vaidlustamise“ kohta ei puuduta üksnes hagi-avaldusega kohtusse pöördumist. Nimelt, vastav infoväli RHR-is rajaneb riigihangete seaduse („RHS“) § 83 lg 7¹ teisel lausel, mis näeb ette järgmist: „Hankija nõude vaidlustamise korral lisab ta vastava teabe kümne päeva jooksul nõude vaidlustamisest arvates.“ Säte jõustus sellisel kujul RHS 01.06.2022 muudatustega ning asjaomase seaduseelnõu (491 SE, Riigikogu XIV koosseis) seletuskiri seletab sätte mõtte ja tegeliku sisu lahti järgmiselt¹:

„Samas tuleb silmas pidada, et nõude vaidlustamine ei tähenda tingimata hagi esitamise fakti, vaid vaidlustamismärke tegemiseks registris piisab ka ettevõtjapoolse vastuväite esitamisest hankijale endale.“

Seega tuleb RHS § 83 lg 7¹ teises lauses mainitud ja RHR-i samas sõnastuses üle võetud nõude „vaidlustamist“ mõista viisil, et nõue on vaidlustatud ka siis, kui töövõtja on esitanud tellijale oma vastuväite.

6. Eelnevast tulenevalt on minimaalne, mida Hankija peab praeguses olukorras seadusest tulenevalt tegema, märkima RHR-i, et tema leppetrahvinõue on vaidlustatud. Teisisõnu, minimaalselt peab Hankija praegu RHR-is oleva eitava vastuse asendama jaatavaga.

7. Hankija ei pruugi seda ise riigihangetes pakkujana mitte osaledes mõista, aga RHR-i tehtud kannetel on praktikas oluline tähtsus ning sealne väärinfo võib pakkujale põhjustada palju probleeme ja olulist kahju. Seda enam, et paljud Eesti hankijad ei ole kahetsusväärset kursis ja eiravad kohtupraktikat, mis kohustab hankijat kõiki RHR-ist nähtuvaid rikkumiskandeid omalt poolt põhjalikult uurima.² Paljud hankijad võtavad teiste hankijate poolt tehtud märked ilma mistahes omapoolse kontrolli ja analüüsita üle ning langetavad hankeotsused lähtuvalt sellest. Ebaõige märke, et nõuet ei ole vaidlustatud, üksnes kannustab selliseid ebainformeeritud või ükskõikseid hankijaid otsustama pakkuja kahjuks.

8. **Teiseks** – ja olenemata eelöeldust – ei tohiks kõnealust rikkumiskannet tervikuna RHR-is üldse olla. Nimelt annab RHS § 83 lg 7¹ esimene lause hankijale õiguse kanda RHR-i teabe üksnes

¹Seletuskirjas lk 17, kättesaadav siit: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/b533be92-b5d8-47fc-a71d-fee84a786aa0/riigihangete-seaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

² Nt riigihangete vaidlustuskomisjoni otsus asjas nr 24-21/228731, p 18 ja seal viidatud kohtupraktika.

selliste lepingurikkumiste kohta, mis vastavad RHS § 95 lg 4 p-s 8 sätestatud kõrvaldamise alusele. Viidatud säte, RHS § 95 lg 4 p 8, näeb omakorda ette, et *hankija võib kõrvaldada hankemenetlusest pakkuja või taotleja, kes on oluliselt või pidevalt rikkunud eelnevalt sõlmitud hankelepingu olulist tingimust või hankelepingute olulisi tingimusi nii, et rikkumise tulemusena on lepingust taganatud või leping üles öeldud, hinda alandatud, hüvitatud kahju või makstud leppetrahvi*. Lisaks nendele seaduses otsesõnu sätestatud kriteeriumidele tulenevad kohtupraktikast veel täiendavad RHS § 95 lg 4 p 8 kohaldamise eeldused: kõrvaldamine peab olema sanktsioneeriva meetmena proportsionaalne ning asjaomane pakkuja peab olema kaotanud oma usaldusväarsuse lepingupartnerina.³

9. Tulles tagasi konkreetse rikkumiskande juurde, vaidlustab Klient esmalt Hankija seisukohad ja väited, mille kohaselt on Klient asjasse puutuvat hankelepingut kahel korral rikkunud.

- **Hankija 08.11.2023 esitatud leppetrahvinõue**

10. Hankija esitas 08.11.2023 Kliendile leppetrahvinõude, milles märkis, et Klient on lepingus sätestatud töö osa nr 4 üleandmise tähtaega (15 päeva s.o 15.09.2023) ületanud 52 päeva. Klient ei vaidle vastu asjaolule, et töö osa anti üle hilinemisega, kuid rõhutab, et viivitus ei olnud põhjustatud Kliendi tegevusest või tegevusetusest. Viivitus tulenes alltöövõtja tööga seotud asjaoludest, mida kinnitab muu hulgas ka see, et vastava leppetrahvi tasus tegelikult Kliendi alltöövõtja.

11. Ettevõtja usaldusväarsust RHS § 95 lg 4 p 8 tähenduses ei saa hinnata teise isiku, sh alltöövõtja tegevusest lähtudes. Seda kinnitab ka kohtupraktika: „*Samas RHS § 95 lg 4 p 8 ei näe ette võimalust käsitada kaebajat vastutavana teiste äriühingute rikkumiste eest ega teda sellega seoses menetlusest kõrvaldada.*”⁴ RHS § 95 lg 4 p 8 on suunatud olukordadele, kus ettevõtja ise on oluliselt või pidevalt rikkunud hankelepingu olulist tingimust. Kui rikkumine on põhjustatud kolmanda isiku tegevusest, ei näita see automaatselt ettevõtja enda usaldusväarsuse puudumist. Selline tõlgendus ei oleks kooskõlas sätte eesmärgiga hinnata ettevõtja varasemat lepingukäitumist.

12. Euroopa Kohtu praktika kohaselt peab fakultatiivse kõrvaldamise aluse kohaldamine põhinema ettevõtja individuaalse tegevuse hindamisel ning sellel, kas rikkumine oli tingitud tema tahtlikust või hooletust käitumisest. Seega ei ole lubatav lugeda ettevõtjat ebausaldusväärseks üksnes seetõttu, et lepingurikkumine leidis aset ettevõtjate ühenduse või mõne muu isiku tegevuse tõttu, kui ei ole tuvastatud, et rikkumine oli seotud konkreetse ettevõtja enda tegevuse või tegevusetusega.⁵

13. Seega isegi kui tinglikult võtta seisukoht, et Kliendile saab ette heita lepingu rikkumist (*quod non*), siis kindlasti ei ole tegu rikkumisega, mille alusel saaks tõsimeelselt ja õiguspäraselt teda RHS § 95 lg 4 p 8 alusel tulevastest hankemenetlusest kõrvaldada. Teisisõnu ei ole tegemist rikkumisega, mida tuleks kanda RHR-i. Isegi juhul, kui vastav kanne on Hankija hinnangul vajalik, tuleks selles selgelt välja tuua, et rikkumine ei olnud põhjustatud Kliendi tegevusest ega tegevusetusest, vaid tulenes alltöövõtja tööga seotud asjaoludest.

- **Hankija 22.07.2025 esitatud leppetrahvinõue**

14. Seoses nimetatud rikkumiskandega vaidlustab Klient Hankija väite, et Klient on rikkunud asjasse puutuvat hankelepingut. Klient on oma sellekohased argumendid Hankijale esitanud juba varasemalt (eeskätt 06.08.2025 kirjas), mistõttu sellel siinkohal pikemalt ei peatuta, et vältida kirja mahu tarbetut suurenemist. Väga kokkuvõtlikult: töö lõpliku valmimise viibimine ei ole käsitatav Kliendi poolt lepingu rikkumisena, kuivõrd Klient tegi tööd lähtuvalt Hankija suunistest ja nõuetest, mis vältimatult tingisid sellise lõppresultaadi.

³ Nt riigihangete vaidlustuskomisjoni otsus asjas nr 33-19/203234, p 15 ja 21; otsus asjas nr 24-21/228731, p 14; Tartu Ringkonnakohtu otsus asjas nr 3-21-320, p 22.

⁴ Tartu Ringkonnakohtu otsus asjas nr 3-21-320, p 25.

⁵ Euroopa kohtu otsus asjas C-682/21, p 50.

15. Mõõname, et tööde tähtaeg ja tööde sisu- ning kvaliteedinõuded on lepingu olulised tingimused. Küll aga ei saa mitte mingil juhul praegu rääkida olulise tingimuse *olulisest rikkumisest*⁶, mis – veelgi enam – tooks kaasa Kliendi kui teenuseosutaja üldise ebausaldusväarsuse. Mis puudutab Kliendi usaldusväarsust, siis esmalt on oluline, et isegi kui hetkeks hüpoteetiliselt võtta Kliendile ebasoodsam hoiak, et ta on Hankijaga sõlmitud lepingut rikkunud, siis on sellel rikkumisel objektiivsed taustpõhjused, mida Klient on avanud oma 06.08.2025 vastuskirjas Hankija leppetrahvinõudele.

16. Oluline on märkida, et Klient juhtis oma vastuskirjas Hankija tähelepanu ka sellele, et käesoleval juhul välistab VÕS § 101 lg 3 Hankija õiguse nõuda leppetrahvi aja eest, mil Hankija keeldus põhjendamatult vastu võtmast töö osa nr 9, milles ei esinenud olulisi puudusi. VÕS § 101 lg 3 kohaselt *ei või võlausaldaja tugineda võlgniku kohustuse rikkumisele ega kasutada sellest tulenevaid õiguskaitsvahendeid ulatuses, milles rikkumise põhjustas võlausaldaja enda tegu või temast tulenev asjaolu või sündmus, mille saabumise riski ta kannab.*

17. Klient andis Hankijale töö osa nr 9 üle 26.09.2024. Roadplan OÜ märkis 16.10.2024. a ekspertiisi aruandes, et projektiga võib ehitusse minna, kui sisse on viidud eksperdi tehtud tähelepanekud. Nimetatu viitab selgelt, et hiljemalt 26.09.2024 ei esinenud töö osas nr 9 olulisi puudusi ning Hankija keeldus põhjendamatult töö osa nr 9 vastuvõtmisest. Seda, et töö osa nr 9 puhul ei esinenud pärast 26.09.2024 olulisi puudusi viitab mh Hankija projektijuhi 31.12.2024. a vastus, milles ta viitab, et projekti on täiendatud ja korrigeeritud ekspertiisi ja Hankija märkuste kohaselt.

18. Isegi kui eelduslikult nõustuda, et töö osa nr 9 anti Hankijale üle 18.03.2025 (millega Klient ei nõustu), kajastab RHR-i rikkumiskanne ka sellisel juhul andmeid eksitavalt, jättes mulje, nagu oleks rikkumine kestnud kuni 22.07.2025. See ei vasta tegelikkusele. Andmete moonutatult esitamine seab Kliendi põhjendamatult ebasoodsamasse olukorda RHS § 95 lg 5 tähenduses. Nimelt kohaldatakse RHS § 95 lg 4 p-s 8 sätestatud kõrvaldamise alust riigihanke menetlustes, mis on algatatud kolme aasta jooksul teo toimepanemisest või aluse esinemisest Toonitame siingi, et ebaõige märg RHR-is suunab ebainformeeritud või ükskõikseid hankijaid otsustama Kliendi kahjuks, mis toob Kliendile kaasa olulisi lisakulutusi oma õiguste kaitseks.

19. **Täiendavalt osutame**, et [Teatmik.ee](https://teatmik.ee) järgi on Klient tänaseks sõlminud 869 hankelepingut. See on muljetavaldavalt suur hulk hankelepinguid, st Klient on kogenud ja tihe riigihangetel osaleja ning hangete võitja. Rikkumisi on nende 869 lepingu puhul märgitud vaid 10 (!) osas, s.o 1,15 % (!) hankelepingute koguarvust. Sealjuures on suurem osa RHR-i kantud rikkumistest tänaseks igal juhul aegunud (RHS § 95 lg 5) ning ülejäänutest (kui jätta kõrvale praegu vaidluse all olev Hankija rikkumiskanne) ainus märkimisväärne rikkumiskanne (Tallinna Linnavaraameti hange) on Kliendi poolt vaidlustatud. Olgu eelnevaga kuidas on, esile toodud proportsioonid näitavad ilmekalt, et Kliendi puhul ei saa rääkida üldisest ebausaldusväarsusest teenuseosutajana. Vastupidi, tegu on professionaalse ja hinnatud lepingupartneriga.

20. Kokkuvõttes ei ole Hankijal õiguslikku alust, et kõnealust rikkumiskannet (seda mõlema episoodi osas) üldse RHR-is kuvada, mistõttu nõuame, et Hankija selle kande sealt viivitamatult kustutaks. Nagu ülal selgitatud, põhjustab Hankija poolt kergekäeliselt ja alusetult tehtud kanne Kliendile igapäevaselt mitmeid erinevaid ebameeldivusi ja tekitab rahas kvantifitseeritavat kahju. Ühtlasi kahjustab RHR-i kantud ebaõige teave otseselt Kliendi mainet ning mõjutab tema võimalusi osaleda tulevastes riigihanke menetlustes.

III LÕPUMÄRKUSED

21. Loodame, et Hankija mõistab olukorra tõsidust, enda eksimust ja täidab nõude kiiremas korras. Vastasel juhul – ehkki Klient seda mõistagi ei eelista – on Klient sunnitud oma õigusi kaitsma kohtulikult. RHR-ist rikkumiskande kustutamise nõue on kohtulikult maksma pandav ning

⁶ Toonitame veelkord RHS § 95 lg 4 p-s 8 sisalduvat nn topeltolulisuse nõuet: pakkuja kõrvaldamiseks ei piisa vaid „olulise“ nõude rikkumisest, vaid see rikkumine peab ka ise olema „oluline“ (või alternatiivselt: pidev).

seda kinnitab ka olemasolev kohtupraktika.⁷ Teadupärast peab kohtuvaidluse kaotaja hüvitama võitja menetluskulud, mis tähendab, et kui asi jõuab kohtusse, riskib Hankija lisaks enda menetluskuludele ka kohustusega hüvitada Kliendi menetluskulud (eelduslikult tuhandetes eurodes). Praeguses faasis on võimalik need kulud ära hoida, kuivõrd Klient on hetkel otsustanud Hankijalt mitte sisse nõuda juba kantud kohtueelseid õigusabikulusid (kulud seonduvalt käesoleva nõudekirja koostamisega).

22. Lisaks meenutame siingi, et Kliendile põhjendamatust rikkumiskandest tekitatav kahju on tuvastatav ja rahasse ümber arvatav. See annab Kliendile aluse esitada Hankija vastu kahjunõue.

23. Palume Hankijal seoses käesolevas kirjas sisalduvate küsimuste ja nõuetega edaspidi suhelda allakirjutanu kui Kliendi advokaadiga, e-post mart.parind@nove.ee. Ootame Hankijalt vastust hiljemalt 30. aprilliks 2026.

Lugupidamisega

Mart Parind
Vandeadvokaat

⁷ Tallinna Ringkonnakohtu otsus asjas nr 3-20-1289, p 12.